

**Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Сәләнгеш авыл җирлеге Советы**

КАРАР

28.04. 2021 ел

№ 16

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының "Сәләнгеш авыл җирлеге" муниципаль берәмлегендә ачык тыңлауларны, иҗтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 28 статьясы, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Сәләнгеш авыл җирлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль района Сәләнгеш авыл җирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының "Сәләнгеш авыл җирлеге" муниципаль берәмлегендә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль района Сәләнгеш авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль района Сәләнгеш авыл җирлеге Советының 12.03.2014 ел, № 118 карары белән расланган нигезләмәнен үз көчен югалтуын танырга.

3. Әлеге карарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга һәм җирлек территориясендә мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль района
Сәләнгеш авыл җирлеге
Советы рәисе

А.Н. Пинин

Нурлат муниципаль районы
Сәләнгеш авыл жирлеге Советының
28.04.2021 ел, № 16 карарына күшүмтә

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның
"Сәләнгеш авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә ачык тыңлауларны,
ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы
нигезләмә**

Статья 1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлегендә (алга таба - нигезләмә) ачык тыңлауларны (жәмәгать фикер алышулары) оештыру һәм уздыру тәртибе турында Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге Уставы нигезендә эшләнде.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә тубәндәгә төп төшенчәләр кулланыла:

ачык тыңлаулар - «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль района Сәләнгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге халкының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль район Сәләнгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актларының проектларын бергәләп тикшерү аша жирле үзидарә органнары тарафыннан каарлар кабул иту процессында, шулай ук, федераль законлылык, әлеге каар белән билгеләнгән сораулар өчен фикер алышуда катнашу хокукларын гамәлгә ашыру формасы;

инициатив төркем - ачык тыңлауларда катнашу хокуку булган Россия Федерациясе гражданины яки гражданнар теркеме;

жәмәгатьчелек вәкиле - ачык тыңлауларда тикшерелә торган мәсьәлә буенча фикер алышуда, жәмәгать тыңлауларында катнашу хокуку булган физик зат, шул исәптән юридик затлар, берләшмәләр вәкилләре. Жәмәгатьчелек вәкилләренә хезмәт вазыйфалары күшканча ачык тыңлауларга күелгән мәсьәләләр буенча каарлар кабул итүче жирле үзидарә органнары, яки дәүләт хакимиите вәкилләре, яки бушка булмаган килешү нигезендә аларның эшчәнлегендә катнашучы затлар керми;

ачык тыңлауларда яки ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар - төрле профессиональ һәм социаль төркемнәр вәкилләре, шул исәптән хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре кагылучы яисә ижтимагый фикер алышуга чыгарыла торган каарлар кагылучы затлар, экспертылар, жирле үзидарә органнары, массакуләм мәгълүмат чаралары, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре һәм гавами тыңлауларда яки ижтимагый фикер алышуларда катнашырга теләгән башка затлар;

ижтимагый фикер алышулар - ижтимагый әһәмиятле мәсьәләләрне, шулай ук жирле үзидарә органнарының мондый фикер алышуда жирле үзидарә органнарының һәм оешмаларның вәкаләтле затларын, гражданнарының һәм ижтимагый берләшмәләрнең мәнфәгатьләрен тиешле каар белән кагылучы вәкилләрен, шулай ук мәжбүри рәвештә катнашы белән жәмәгатьчелек тикшерүе максатларында кулланыла торган каарлары проектлары;

ачык тыңлаулар эксперты - ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча маҳсус белемнәре булган һәм бу статуста вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнгән зат. Эксперт язмача рәвештә ачык тыңлаулар мәсьәләләре буенча рекомендацияләр тәкъдим

итә һәм аларны аргументацияләү өчен, фикер алышуларда катнаша;

халык тыңлауларын, ижтимагый фикер алышуларны оештыручи – жирле үзидарә органнарының вазыйфаи заты, жирле үзидарә органнарының структур бүлекчәсе, гавами тыңлауларны, ижтимагый фикер алышуларны әзерләү һәм үткәрү, ачык тыңлауларны, жәмәгать фикер алышуларын әзерләү һәм үткәрү, беркетмә төзү һәм бастырып чыгару буенча оештыру гамәлләрен гамәлгә ашыручы махсус оештырылган коллегиаль орган.

Статья 2. Ачык тыңлаулар уздыру максаты

2.1. Ачык тыңлаулар тубәндәге максатларда үткәрелә:

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча мәжбүри рәвештә халык тыңлауларына чыгарылучы, жирлек халкы катнашында муниципаль хокукий актлар проектлары буенча фикер алышу;

гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләр буенча жәмәгатьчелек фикерен ачыклау һәм исәпкә алу.

2.2. Ачык тыңлаулар нәтижәләрен әзерләү, үткәрү һәм билгеләү эксперктларның ачыклыгы, хәбәрдарлыгы, ихтыярлылыгы, бәйсезлеге принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 3. Ачык тыңлауларга чыгарылган сораулар

3.1. Ачык тыңлаулар жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча үткәрелә. Ачык тыңлаулар нәтижәсе жирле үзидарә органнары өчен тәкъдим рәвешендә була.

3.2. Ачык тыңлауларга мәжбүри тәртиптә чыгарыла:

1) Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге Уставы (алга таба - Устав) проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында каар проекти, уставны әлеге норматив хокукий актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр керту очракларыннан тыш;

2) Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлегеге бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты;

4) мәсьәләләр, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеген үзгәртеп кору очракларыннан тыш. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеген үзгәртеп кору өчен, тавыш бирү юлы белән йә гражданнар жыеннарында белдерелгән Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге халкының ризалыгын алу таләп ителә;

5) генераль план проекты, жирдән файдалану кагыйдәләре һәм тәзелешләр проекты, территорияне планлаштыру проекты, территорияне ызанлау проекты, территорияләрне тәзекләндерү кагыйдәләре проекты, курсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне куздә тоткан проект, жир участогын яки капитал тәзелеш объектын куллануның шартлы рәвештә рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү каары проекты, рәхсәт ителгән тәзелешнен чикле параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турындагы каары проекты, капитал тәзелеш объектлары реконструкцияләре, расланган жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре булмаганда жир участокларының һәм капитал тәзелеш объектларының рәхсәт ителгән кулланылышиның бер төрен шундый башка кулланылыш төренә үзгәртү сораулары

буенча;

6) федераль законнар белән билгеләнгән башка мәсьәләләр.

3.3. һәр мәсьәлә буенча тәрле яклап һәм тулысынча фикер алышуга каршылык булмаган очракта, берничә мәсьәлә буенча бер үк вакытта ачык тыңлаулар үткәрергә рөхсәт ителә.

3.4. Россия Федерациясе законнары тарафыннан башка финанслау билгеләнмәгән булса, ачык тыңлауларны оештыру һәм уздыру жирле бюджет хисабына финанслана.

Статья 4. Ачык тыңлаулар инициаторлары

4.1. Халык тыңлаулары Нурлат муниципаль районның халык, Сәләнгеш авыл жирлеге Советы (алга таба - жирлек Советы), Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге башлыгы (алга таба - жирлек башлыгы), Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет) әлеге Нигезләмә нигезендә үткәрелә.

4.2. Ачык тыңлаулар үткәрү буенча халык инициативасы 10 кешедән дә ким булмаган, 18 яше тулган гражданнар тәркеменнән булырга мөмкин.

Статья 5. АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫ БИЛГЕЛӘҮ

5.1. Халык яисә жирлек Советы инициативасы буенча үткәрелә торган гавами тыңлаулар жирлек Советы каары белән билгеләнә.

Авыл жирлеге башлыгы яки Башкарма комитет житәкчесе инициативасы белән үткәрелә торган гавами тыңлаулар Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге башлыгы каары белән билгеләнә.

Халык тыңлаулары Россия Федерациясе законнары белән жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән мәсьәләләр буенча үткәрелә.

5.2. Халык алдында тыңлаулар уздыру һәм инициативасын хуплап халыкның имзаларын жыю түрында халык инициативасын күрсәту өчен кимендә 10 кеше қуләмендә инициатив тәркем төзелә.

5.2.1. Инициатив тәркем Сәләнгеш авыл жирлеге Советына тәкъдим итә:

гавами тыңлаулар мәсьәләләрен күрсәтеп, гавами тыңлаулар билгеләү түрында гариза һәм аларны үткәрү кирәклеген нигезләү түрында гражданнар инициатив тәркеменең вәкаләтле вәкиле тарафыннан имзаланган гариза, 1 нче күшымта формасы нигезендә;

муниципаль хокукий акт проекты (гавами тыңлауларда карау өчен ул кертелгән очракта);

муниципаль хокукий актны кабул итү кирәклеген нигезләүне үз эченә алган аңлатма, аның максатларын һәм төп нигезләмәләрен күрсәтеп (гавами тыңлауларда карауга кертелгән очракта);

финанс-икътисадый нигезләү (гамәлгә ашыру ёстәмә матди һәм башка чыгымнар таләп итәчәк муниципаль хокукий актның гавами тыңлауларында карауга кертелгән очракта);

2 нче күшымта нигезендә гражданнарның инициатив тәркеме исемлеге;

гражданнарның инициатив тәркемен төзү түрында каар кабул ителгән жыелыш беркетмәсе;

инициатив тәркеменең инициатив тәркем тарафыннан тапшырылган документлар исемлеген үз эченә алган вәкаләтле вәкиле тарафыннан имзаланган, кәгазьләрнең санын, шулай ук муниципаль хокукий акт проекты докладчысын күрсәтеп (муниципаль хокукий акт проектын гавами тыңлауларга карау өчен керткән очракта).

Гариза һәм беркетмәгә инициатив тәркеменең рәислек итуче (инициатив тәркеменең вәкаләтле вәкиле) һәм секретаре имза салырга тиеш.

5.2.2. Өгөр Сәләнгеш авыл жирлеге Советына әлеге статьяның 5.2.1 пунктчасында

билгеләнгән барлық документлар бер үк вакытта тапшырылса, гариза бирелгән дип санала..

5.2.3. Сәләнгеш авыл жирлеге Советына кергән көннән алып 30 көн эчендә гариза һәм аңа күшүп бирелә торган документлар инициатив төркем тарафыннан халық алдында тыңлаулар үткәру инициативасын хуплаучы кешеләрнең имзалары, әлеге Нигезләмәнен 3 нче күшымтасы нигезендә, 18 яше тулган Сәләнгеш авыл жирлегендә яшәүчеләрнең (районда дайми яки вакытлыча теркәүгә ия) 100дән дә ким булмаган имзалары жыелырга һәм тапшырылырга тиеш.

Имзалар жирлек Советына ачык тыңлаулар үткәру турында инициативаны тәкъдим итү турында гариза биргән көннән соң килүче көннән жыелырга мөмкин. Кулга язылмаган ысул белән яки карандаш белән мәгълүматны язылу кәгазенә кертү рәхсәт ителми. Гражданнар турында тиешле белешмәләрдә һәм аларны язылу кәгазенә һәм таныклык языуна кертү даталарында төзәтмәләр гражданнар һәм имза жыючылар тарафыннан әйтелгән булырга тиеш.

5.2.4. Авыл жирлеге советы эшче төркем төзи һәм язылу кәгазыләрендә бирелгән мәгълүматларны 10 көн эчендә тикшерә.

Имзаларны һәм язылу кәгазыләрендәге мәгълүматларны тикшерү нәтижәләре буенча имза гамәлдә яки гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин. Әгәр әлеге Нигезләмә нигезендә аның гамәлдә булмавы билгеләнмәгән булса имза гамәлдә була.

Имзалар жыю һәм (яки) кул кую кәгазен рәсмиләштерү тәртибен бозып жыелган имзалар дөрес түгел дип таныла:

1) имзалар жыю чорыннан тыш жыелса;

2) Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Сәләнгеш авыл жирлегендә 18 яше тулмаган (районда дайми яки вакытлыча теркәлгән) яшәүчеләрнең имзалары;

3) Кул кую кәгазенә үз кулы белән үз имзасын кую датасын курсәтмәгән гражданнарның имзасы;

4) кул куелмаган ысул яки карандаш белән мәгълүматлар кертелгән имзалар;

5) Гражданнар турындагы һәм даталарда тиешле мәгълүматләрдәге төзәтүләрне язылу кәгазенә кертү һәм раслау имзалары (ул төзәтүләр гражданнар һәм имзаларны жыючылар тарафыннан махсус килешенмәгән очракта);

6) Формасы Знче номерлы күшымтадагы чын Нигезләмә таләпләренә туры килми торган кул кую кәгазендәге барлық имзалар таныла.

Тикшерү нәтижәләре кул кую кәгазыләренең тикшерү беркетмәсе белән рәсмиләштерелә (4нче номерлы күшымта).

5.2.5. Чираттагы Совет утырышында, кул кую кәгазыләре кергән көннән 15 көнлек вакыт дәверендә, ачык тыңлаулар билгеләү турындагы каар яисә ачык тыңлаулар турындагы гаризаны кире кагу каары кабул ителә, әгәр:

1) ачык тыңлауларга чыгарылган мәсьәләләр жирле узидарә органнары компетенциясенә кермәсә (әлеге Нигезләмәнен Знче номерлы искәрмәсендәге очрактан кала);

2) ачык тыңлауларны уздыру турындагы халық инициативасын алга чыгару өчен тәкъдим ителгән хакыйкый имзалар саны гына житмәсә;

3) тәкъдим итү инициативасының тәртибе үтәлмәгән;

4) каралырга тәкъдим ителгән муниципаль норматив хокукий акт проекты Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституция законнарына, федераль законнарга, башка норматив хокукий актларга туры килми;

5) шушы мәсьәлә чыгарылган тыңлаулар уздырылган датадан соң елдан кимрәк вакыт узган булса.

5.2.6. Ачык тыңлаулар билгеләү турындагы гаризадан тайпылу, ачык тыңлауларны билгеләү өчен, баш тарту китереп чыгарган житешсезлекләрне бетергән очракта, инициатив төркем тарафыннан документларны кабат кертугә каршылык булып тормый.

5.2.7. Ачык тыңлауларны билгеләү мәсьәләсе Совет тарафыннан Совет

регламенты нигезендә карала.

5.2.8. Ачык тыңлаулар билгеләү турындағы гаризадан тайпылу булган очракта, Совет, эшче көннәрдә хисапланган 5 көнлек срокта, гражданнарның инициатив төркеменең вәкаләтле вәкиле адресына язма мотивлаштырылган хәбәрнамә жибәрә (юллый).

5.3. Сәләнгеш авыл жирлеге Советы каарында, Сәләнгеш авыл жирлеге башлығының халық алдында тыңлаулар билгеләү турында каарында күрсәтелә:

- 1) ачык тыңлаулар предметы;
- 2) халық тыңлауларын оештыручи;
- 3) халық тыңлауларын үткәрү датасы, вакыты һәм урыны;
- 4) гавами тыңлауларда фикер алышына торган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертелә торган адрес, гавами тыңлауларда катнашу хокуку белән гаризалар бирелә ала торган адрес;

5) Зареченский авыл жирлеге Советының каары, Сәләнгеш авыл жирлеге башлығының гавами тыңлаулар билгеләү турындағы каары урнаштырылачак Нурлат муниципаль районы рәсми порталының (алга таба - рәсми портал) адресы;

Авыл жирлеге Советы каары, жирлек башлығының халық алдында тыңлаулар үткәрү вакыты һәм урыны күрсәтелгән ачык тыңлауларны билгеләү турындағы каары, әгәр законнарда һәм әлеге Нигезләмәдә башка срок билгеләнмәгән булса, гавами тыңлаулар үткәрү датасына 7 көннән дә соңга калмычка, рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

Ачык тыңлауларны үткәрү датасы, әгәр федераль законнарда, Уставта һәм әлеге Нигезләмәдә башкача билгеләнмәгән булса, гавами тыңлаулар билгеләү турында муниципаль хокукий акт кабул ителгән көннән 20 көн эчендә билгеләнә.

5.4. Ачык тыңлаулар нәтижәләре, эш көннәрендә исәпләнгән 7 көнлек срокта, гавами тыңлаулар уздырылган көннән башлап, массакүләм мәгълүмат чарагарында, Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында басылып чыга.

Статья 6. Халық тыңлауларын әзерләүне оештыру

6.1. Ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткәрү ачык тыңлауларны оештыручи тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6.2. Ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткәрү процессында ачык тыңлауларны оештыручи тәэмин итә:

- 1) авыл жирлеге Советының рәсми порталында Халық алдында тыңлауларны әзерләү, рәсми бастырып чыгару һәм урнаштыру;
- 2) ачык тыңлауларда катнашучылар жыелышын үткәрү;
- 3) ачык тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукий акт проекты буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр жыю;
- 4) ачык тыңлаулар беркетмәсен алып бару;
- 5) ачык тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

6.3. Ачык тыңлауларда катнашырга чакырылырга мөмкин:

- 1) дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары вәкилләре;
- 2) сәяси партияләрнең тәбәк һәм жирле бүлекләре һәм башка ижтимагый берләшмәләр вәкилләре;
- 3) эшчәнлеге тикшерелгән тема белән бәйле булган оешмалар житәкчеләре;
- 4) галимнәр, экспертылар;
- 5) район халкы, дайими теркәлү урыны;
- 6) массакүләм мәгълүмат чарагары.

Халық инициативасы буенча тыңлаулар үткәрелгән очракта, мәжбүри рәвештә инициатив төркеменең вәкаләтле вәкилләре чакырыла.

6.4. Ачык тыңлауларда катнашучылар фикер алышына торган мәсьәләләргә кагылышлы үз тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен алдан һәм гавами тыңлаулар үткәрү

көнендә дә тапшырырга хокуклы.

Ачық тыңлауларда катнашучыларның барлық искәрмәләре һәм тәкъдимнәре язма рәвештә (физик затлар өчен фамилия, исем, атасының исеме (булса), яшәү урыны (теркәлү), юридик затлар өчен - тиешле документ белән расланган юридик затның вәкаләтле вәкиле турында, юридик затның исеме һәм адресы турында белешмәләр күрсәтеп) тапшырыла һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә күшүп бирелә.

Ачық тыңлауларда катнашучыларның персональ мәгълүматларын эшкәрту «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

6.5. Гавами тыңлауларда катнашучылар үз тәкъдимнәрен аргументацияләү өчен чыгыш ясау хокуку белән гавами тыңлауларны ачканда язмача яки телдән гаризалар биргән затлар катнашалар.

Ачық тыңлауларда катнашу өчен гариза биргәндә катнашучы чыгыш ясау хокуку белән паспорт яки паспортны алмаштыручи документ, физик затлар өчен - паспорт яки юридик затның исеме һәм адресы турында мәгълүмат һәм юридик зат вәкиленен вәкаләтләрен раслаучы документ - юридик затлар өчен тапшыра.

Чыгыш ясау хокуку белән гавами тыңлауларда катнашу өчен гариза биргән затларның персональ мәгълүматларын эшкәрту «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

6.6. Ачық тыңлауларда Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлегендә яшәүче барлық кызыксынган кешеләр дә катнаша ала.

Статья 7. Ачық тыңлаулар үткәрү тәртибе

7.1. Ачық тыңлаулар жыелышлар формасында үткәрелә.

7.2. Халық алдында тыңлауларда жирлек башлыгы, жирлек башлыгы урынбасары, Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе, жирлек башлыгының вәкаләтле вәкиле яисә гавами тыңлауларны оештыручу рәислек итәргә мөмкин.

7.3. Рәислек итүче гавами тыңлаулар алып бара һәм көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышуның тәртибен күзәтә, кирәк булганда, утырышлар залыннан сораулар буенча фикер алышу тәртибен бозучыларны чыгарып жибәрү буенча чаралар күрергә хокуклы.

7.4. Халық алдында тыңлаулар рәислек итүченең кереш сүзе белән ачыла, ул анда катнашучыларга фикер алышына торган мәсьәләненең асылы, гавами тыңлаулар үткәрү тәртибе турында хәбәр итә.

7.5. Беркетмәне рәсмиләштерү, кергән тәкъдимнәрне исәпкә алу өчен рәислек итүче тарафыннан ачық тыңлаулар секретариаты билгеләнә.

7.6. Чыгышларның эзлеклелеге һәм вакыты, карала торган мәсьәләненең эчтәлеген, гавами тыңлауларда катнашу өчен кергән язма гаризаларның санын исәпкә алып, гавами тыңлаулар уздыру регламенты белән, чыгыш ясау хокуку һәм башка мәсьәләләр белән билгеләнә.

Рәислек итүче рәхсәте белән чыгыш ясау өчен вакыт озайтылырга мөмкин.

7.7. Ачық тыңлауларда катнашучылар чыгыш тәмамланганнан соң чыгыш ясаучыларга рәислек итүче рәхсәте белән сораулар бирергә хокуклы.

7.8. Рәислек итүче ачық тыңлауларда тәнәфес турында һәм аларны башка вакытта дәвам итү турында карап кабул итәргә хокуклы.

7.9. Ачық тыңлаулар уздырганда тәртипне үтәү ачық тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора. Катнашучылар ачық тыңлаулар барышына тыкшынырга, аларны өзәргә һәм аларны үткәругә комачауларга хокуклы түгел. Ачық тыңлауларда катнашучылар ачық тыңлаулар үткәру тәртибен бозган очракта, рәислек итүче аларны залдан чыгарып жибәрүне таләп итәргә хокуклы.

7.10. Чыгышлар тәмамланғаннан соң рәислек итүче, кирәк булғанда, гавами тыңлаулар барышында әйтелгән тәқъдимнәрне, искәрмәләрне ачыклау өчен, гавами тыңлаулар секретариаты житәкчесенә сүз бирә ала.

7.11. Чыгышлар тәмамланғач, рәислек итүче ачык тавышка ачык тыңлауларда каралған мәсьәләләрне күярга хокуклы.

Статья 8. Ачык тыңлаулар нәтижәләре

8.1. Ачык тыңлаулар вакытында беркетмә алып барыла. Ачык тыңлаулар секретариаты тарафыннан беркетмә тутыруның тулылығын тәэммин итү өчен аудиоязма алып барылырга мөмкин. Бу хакта аудиоязма алып барған очракта, беркетмәдә билге ясала.

8.2. Ачык тыңлаулар барышында кергән гавами тыңлауларда катнашучыларның барлық искәрмәләре һәм тәкъдимнәре гавами тыңлаулар секретариатына язма рәвештә тапшырыла (физик затлар өчен фамилия, исем, атасының исеме (булса), яшәү урыны (теркәлү), юридик затлар өчен - тиешле документ белән расланган юридик затның вәкаләтле вәкиле турында, юридик затның исеме һәм адресы турында белешмәләр күрсәтеп) һәм гавами тыңлаулар беркетмәсенә күшүп бирелә.

8.3. Ачык тыңлауларда катнашучыларның персональ мәгълүматларын әшкәрту «Персональ мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып башкарыла.

8.4. Ачык тыңлаулар беркетмәсе рәислек итүче тарафыннан имзалана һәм гавами тыңлауларны оештыручи материалларында саклана.

8.5. Ачык тыңлауларда караплан проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән гавами тыңлауларда катнашучы гавами тыңлаулар беркетмәсеннән әлеге катнашучы тарафыннан кертелгән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне үз эченә алган өзөмтә алырга хокуклы.

8.6. Мәжбүри йомгаклау документы булып халық тыңлаулары нәтижәләре буенча бәяләмә тора, ул 5 көн эчендә, ачык тыңлаулар уздырылган көннән алып, эш көннәрендә исәпләнелә, Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында куелырга һәм рәсми бастырып чыгарылырга тиеш <http://nurlat.tatarstan.ru/>

Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәдә күрсәтелергә тиеш:

1) ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә рәсмиләштерү датасы;

2) ачык тыңлауларда караплан проектның исеме, ачык тыңлауларда катнашучылар саны турында белешмәләр;

3) гавами тыңлаулар беркетмәсөнән реквизитлары, аның нигезендә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә өзөрләнгән;

4) гавами тыңлауларда катнашучылар керткән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр эчтәлеге;

5) гавами тыңлаулар оештыручыларның ачык тыңлауларда катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләрне исәпкә алуның максатчанлығы яки максатка ярашсызлығы турында дәлилле тәкъдимнәре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр.

Гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмәгә рәислек итүче имза сала һәм жирлек Советы аппараты материалларында саклана.

8.7. Халық тыңлауларына чыгарылган муниципаль хокукий акт проектын карау беркетмә булғанда һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә булғанда гамәлгә ашырыла.

8.8. Гавами тыңлаулар нәтижәләре жирле үзидарә органнары өчен рекомендация характеристында.

8.9. Гавами тыңлаулар беркетмәсе һәм тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмә гавами тыңлауларны бердәм документ рәвешендә оештыручи тарафыннан рәсмиләштерелергә мөмкин.

Статья 9. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге Уставы проектын һәм Уставка үзгәрешләр керту турында карар проектын гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

9.1. Жирлек уставы проекты һәм жирлек Советының Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында карары проекты «Россия Федерациясенә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм Уставта каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, гавами тыңлауларда карала.

9.2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлеге Советы Уставы проекты яисә жирлек Советының жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турындагы карары проекты буенча гавами тыңлаулар уздыру буенча вәкаләтле орган булып тора.

Статья 10. Бюджет проекты һәм аның үтәлеше турында гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

10.1. Жирле бюджет проекты һәм аның үтәлеше турындагы еллық хисап, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет законнарында, башка федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль берәмлекнең бюджет процессы турындагы нигезләмәдә каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, гавами тыңлауларда карала.

10.2. Жирле бюджет проекты һәм жирле бюджетның үтәлеше турында гавами тыңлаулар уздыруны гамәлгә ашыручи оештыручи булып авыл жирлегенең башкарма комитеты тора.

Статья 11. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Сәләнгеш авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проектын гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

11.1. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проектларына кагылышлы мәсьәләләр «Россия Федерациясенә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, «Россия Федерациясенә стратегик планлаштыру турында» 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, гавами тыңлауларга чыгарыла.

Статья 12. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләне гавами тыңлауларда карау үзенчәлекләре

12.1. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәлә буенча гавами тыңлаулар «Россия Федерациясенә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясында каралган очракларда уздырыла, моңа күрсәтелгән Федераль законның 13 статьясындағы 5 өлеше керми.

Статья 13. Муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документлары проектлары буенча жәмәгать фикер алышуларын, гавами тыңлауларны карау үзенчәлекләре

13.1. Генераль планнар, жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне межалау проектлары,

территорияләрне төзекләндерү қагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне құздә totkan проектлар, жир кишәрлекен яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бири турындагы каарлар проектларына, рәхсәт ителгән төзелешнен ин чик параметрларыннан тайпилуга рәхсәт бири турындагы каарлар проектларына қагылышлы мәсьәләләр, капиталъ төзелеш объектларын үзгәртеп кору, рәхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның бер төрен үзгәрту мәсьәләләрен, жирдән файдалану һәм төзелеш объектларының расланган қагыйдәләре булмаганда, шулай ук, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Нигезләмәнен гавами тыңлаулар өчен билгеләнгән маддәләрен исәпкә алып, жәмәгать фикер алышуларына чыгарылырга мөмкин.

13.2. Жирлекләрнең генераль планнары проектлары буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын, ачык тыңлауларын оештыру һәм уткәру үзенчәлекләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 28 статьясында китерелгән.

Мәжбүри тәртиптә генераль план проекты һәм жирлекләрнең генераль планнарына үзгәрешләр кертүне құздә totkan проектлар буенча (алга таба - ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар) уткәрелә.

Жәмәгать фикер алышуларында яки ачык тыңлауларда катнашучыларны жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда катнашу өчен тигез мөмкинлекләр белән тәэмин иту максатларында жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларын уткәргендә Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге территориясе өлешләргә бүленергә мөмкин.

13.3. Сәләнгеш авыл жирлегендә яшәүчеләргә жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында хәбәр иту вакытыннан башлап Сәләнгеш авыл жирлеге Уставы яисә жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм кимендә бер айдан һәм өч айдан артык була алмый.

13.4. Жир кишәрлекен яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә һәм рәхсәт ителгән төзелешнен ин чик параметрларыннан читкә тайпилуга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бири мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турындагы хәбәрләрне бастырып чыгаруга бәйле чыгымнар мондый рәхсәтне бири белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

«Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы "Сәләнгеш
авыл жирлеге" муниципаль
берәмлекендә гавами тыңлаулар
оештыру һәм уздыру тәртибе» турында
Нигезләмәгә 1 нче күшүмтә

ХАЛЫК АЛДЫНДА ТЫҢЛАУЛАР БИЛГЕЛӨҮ ТУРЫНДА ГАРИЗА

_____ кеше санында инициатив төркем, исемлек теркәп бирелә, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке халыкның инициативасы буенча тубәндәге сораулар буенча ачык тыңлаулар

билгеләргә тәкъдим итә:

Ачык тыңлаулар уздыруның мөкимлеген дәлилләү:

Күшымта (чынлыкта курсәтелгән документлар фаразлана):

- 1) муниципаль хокукый акт проекты (кертелгән очракта);
- 2) аңлатма хаты;
- 3) финанс-икътисадый нигезләү (гамәлгә ашыру ёстәмә матди чыгымнар һәм башка чыгымнар таләп иткән муниципаль хокукый акт кертелгән очракта);
- 4) гражданнарның инициатив төркеме исемлеге;
- 5) гражданнарның инициатив төркемен тезу турында карап кабул ителгән жыелыш беркетмәсе;
- 6) бергә теркәп жибәрелә торган хат.

Гражданнарның инициатив төркеме

вәкаләтле вәкиле

(имза)

(Ф.И.А.и)

Гражданнарның инициатив

теркеме

сәркатибе

(имза)

(Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы "Сәләнгеш
авыл җирлеге" муниципаль
берәмлекендә гавами тыңлаулар
оештыру һәм уздыру тәртибе» турында
Нигезләмәгә 2 нче күшымта

ИНИЦИАТИВ ТӨРКЕМ ӘГЪЗАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

№ п/п	Фамилиясе, исеме, атасынын исеме һәм туган елы (18 яшьтә- туган елы һәм ае)	Яшәү урыны адресы	Паспорт мәгълүматлары (шәхесне раслый торган документ сериясе, номеры, кем тарафыннан һәм кайчан бирелгәнлеге)	Шәхси имза

Гражданнарнын инициатив
төркеменең вәкаләтле вәкиле _____
(имза)

(Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
"Сәләнгеш авыл жирлеге"
муниципаль берәмлекендә
гавами тыңлаулар оештыру һәм
уздыру тәртибе» турында
Нигезләмәгә З нче күшүмтә

АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫң ЯЗЫЛУ КӘГАЗЕ

Без,
куючылар,"
тубәндә
имза

мәсъәләсө буенча муниципаль берәмлек халкының инициативасы буенча
ачык тыңлаулар уткәруне хуплыйбыз,

№ п/п	Фамилия се, исеме, атасыны ң исеме	Фамилиясе, исеме, атасының исеме һәм туган елы (18 яштән- туган елы һәм ае)	Яшәү урыны, адресы	Гражданың паспортының яки паспортны алыштыручи документының сериясе һәм номеры	Шәхси имза

Язылу кәгазен
таныклыйм:

Фамилиясе, исеме, атасының исеме, гражданың паспортының яки
паспортны алыштыручи документының сериясе һәм номеры (аны аңа биргән
органның исемен яки кодын курсәтеп), имза жыючы затның яшәү урыны, имзасы
һәм аны керту датасы).

Гражданнарның инициатив
төркеменең вәкаләтле вәкиле
(имза) (Ф.И.А.и)

«Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
"Сәләнгеш авыл жирлеге"
муниципаль берәмлекендә
гавами тыңлаулар оештыру һәм
уздыру тәртибе» турында
Нигезләмәгә 4 нче күшмәт

АЧЫК ТЫҢЛАУЛАРНЫң ЯЗЫЛУ КӘГАЗЕН ТИКШЕРҮ БЕРКЕТМӘСЕ

мәсьәләсе буенча:

“Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге”
муниципаль берәмлеке Советына ачык тыңлаулар уздыруны хуплаган
гражданнарның тәкъдим ителгән имзалар саны

Сайлаучыларның имзалары тикшерелгән, шуларның гамәлдә
булмаган дип табылды:

тубәндәге сәбәпләр буенча
Гамәлдә тугел дип табылган имзалар саны -

Советка хакыйкый тәкъдим ителгән гамәлдә дип табылган имзаларның гомуми
саны тәшкил итә:

Эш төркеме житәкчесе _____	(имза) _____	(Ф.И.А.и) _____
Эш төркеме әгъзалары _____	(имза) _____	(Ф.И.А.и) _____
	(имза) _____	(Ф.И.А.и) _____
	(дата, вакыт)	

Гражданнарның
инициатив төркеме
вәкаләтле вәкиле
(имза) (Ф.И.А.и)

Гражданнарның
инициатив
төркеме
сәркатибе
(имза) (Ф.И.А.и)